

Kommunstyrelsen
Ylva Wretås
Epost: ylva.wretas@vasteras.se

Kopia till
Äldrenämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (SD) om att utreda förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Emil Thessén (SD) har i en motion med rubriken Motion från (SD) om att utreda förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd föreslagit att

- Ge berörd nämnd i uppdrag att utreda kommunens kostnader och förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd, ställt mot den uppskattade samhällsnyttan.
- Vid ett utredningsfall till fördel för den uppskattade samhällsnyttan ställt mot kommunens kostnader och förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd, utforma en lämplig utdelnings- eller utlämningsprocess för detta ändamål.
- Vid ett utredningsfall till fördel för uppskattade samhällsnyttan ställt mot kommunens kostnader och förutsättningar, möjliggöra kostnadsfri tillgång till halkskydd för alla över 65 år enligt lämpligt utdelnings- eller utlämningsprocess.
- Ge berörd nämnd i uppdrag att, vid lämplig tidpunkt, utvärdera ovanstående satsning.

Kommunfullmäktige har den 18 november 2018 §316 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till äldrenämnden

Äldrenämnden har inkommit med remissvar.

Äldrenämnden har inkommit med i huvudsak följande synpunkter. Nämnden belyser hur fallskador uppkommer bland äldre, och konstaterar att av rapporterade fallskador som leder till sjukvård kan mellan 7% och 30% relateras till markunderlaget. Nämnden hänvisar till en rad förslag på fallförebyggande insatser, där rekommenderade utomhusåtgärder innefattar god snöröjning, sandning samt god belysning.

Nämnden gör även en kostnadsberäkning för att erbjuda gratis halkskydd för personer över 65 år.

Kommunstyrelsen föreslår att motionen avslås mot bakgrund av nämndens yttrande

Beslutsmotivering

Stadsledningskontoret bedömer att motionen bör avslås med hänsyn tagen till nämndens yttrande.

Stadsledningskontoret bedömer att nämndens svar innebär att insatsen såsom den föreslås i motionen inte har bevisad effekt på att förebygga fallskador i en sådan utsträckning som rättfärdigar den uppskattade kostnaden. Bedömningen att avslå motionen baseras även på att kostnadsfria halkskydd inte är en rekommenderad insats enligt nationella riktlinjer som nämnden hänvisar till.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Enligt Äldrenämndens yttrande bodde det i Västerås kommun den 31 december 2018 29 538 personer som var 65 år eller äldre. Att erbjuda alla dessa gratis halkskydd uppskattas enligt nämnden kosta ca 5 000 000 kr om samtliga skulle tacka ja till erbjudandet. I den beräknade kostnaden ingår förutom kostnaden för själva halkskydden även kostnad för upphandling, administration för att lämna ut skydd samt för att kommunicera ut budskapet om att gratis halkskydd finns att tillgå.

Hållbar utveckling

Ur ett hållbarhetsperspektiv innebär förslaget att vi motverkar ohälsa. Fallskador är en allvarlig hälsorisk. Dock bör kommunen följa de rekommendationer över insatser som redan är utvärderade och som återfinns i SKLs skrifter och rekommendationer med avseende på förebyggande

§ 121

Dnr AN 2019/00084-1.7.1

Remiss - Motion från (SD) om att utreda förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd

Beslut

Äldrenämnden godkänner yttrandet och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har remitterat rubricerad remiss för yttrande till äldrenämnden.

Sverigedemokraterna, Emil Thessén, föreslår att kommunfullmäktige ger berörd nämnd i uppdrag att utreda förutsättningar att erbjuda alla 65 år och äldre gratis halkskydd för utomhusbruk. Kommunens kostnader och förutsättningar att erbjuda gratis halkskydd ska ställas emot den uppskattade samhällsnyttan. Om samhällsnyttan bedöms vara större än kostnaderna ska en lämplig utdelning-/utlämningsprocess utformas.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgsförvaltningen
Emelie Ågren

Utreda förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd – motion från Sverigedemokraterna

Kommunstyrelsen har remitterat rubricerad remiss för yttrande till äldrenämnden.

Sverigedemokraterna, Emil Thessén, föreslår att kommunfullmäktige ger berörd nämnd i uppdrag att utreda förutsättningar att erbjuda alla 65 år och äldre gratis halkskydd för utomhusbruk. Kommunens kostnader och förutsättningar att erbjuda gratis halkskydd ska ställas emot den uppskattade samhällsnyttan. Om samhällsnyttan bedöms vara större än kostnaderna ska en lämplig utdelning-/utlämningsprocess utformas.

Yttrande

Varje år skadas ca 70 000 personer i Sverige så allvarligt i fallolyckor att de behöver läggas in för sjukhusvård. Detta visar statistik från socialstyrelsens patientregister. Fall är den vanligaste orsaken till dödsolyckor, ca 1000 personer skadar sig varje år så allvarligt att de avlider. Det är fyra gånger så många som dör i trafiken. De flesta som faller är äldre, fallrisken ökar med stigande ålder.

En kunskapsöversikt gällande fallskador bland äldre, framtagen av Sveriges kommuner och landsting (SKL), visar att det vanligaste stället att falla på är inomhus, på plant golv. Bland de äldre som söker akutsjukvård till följd av fall har 70 % fallit inomhus. I gruppen 65-74 år sker cirka 60 % av fallen inomhus, i gruppen 74-84 år sker cirka 75 % av fallen inomhus och i gruppen 85 år och äldre sker cirka 90 % av fallen inomhus. Vanligaste rummen att falla i är sovrum eller vardagsrum. Där sker cirka 50 % av fallen inomhus. Av de fall som sker utomhus kan cirka 75 % av fallen relateras till markunderlaget. Andra orsaker till fall utomhus är till exempel fall i trappor, fall på balkong eller fall från stegar. Sammanfattningsvis så ökar risken att drabbas av fall med stigande ålder och majoriteten av fallen sker inomhus.

De faktorer som framkallar fall är välkända och studier visar att skadorna kan minska med upp till 30 %. Påverkbara faktorer är motorik, syn, hörsel, kognition, sjukdomar, läkemedel, matvanor och undernäring, den omgivande miljön samt den enskildes riskbeteende.

Både socialstyrelsen, myndigheten för samhällsskydd och beredskap, folkhälsomyndigheten och SKL har uppmanat kommuner, regioner och landsting att mer aktivt arbeta förebyggande mot fall.

SKL har i sin skrift, *Nationell kraftsamling för att minska fallskador hos äldre*, listat förslag på förebyggande insatser. Dessa är ledning och styrning gällande att formulera mål, handlingsplaner och strategier, utbildningsinsatser, medvetandegörande insatser, fysisk träning och fysisk aktivitet, identifiera personer med risk för fall, förbygga undernäring och systematiskt erbjuda läkemedelsgenomgångar för äldre personer.

Insatser utomhus som rekommenderas, på nationell nivå, är god snöröjning och sandning av gator samt god belysning. Något som kommer hela befolkningen till gagn.

Halkskydd/broddar är en relativt billig produkt att köpa. De kostar mellan 100 – 300 kr beroende på funktion och kvalitet. Produkten är lättillgänglig och säljs både i livsmedelbutiker, apotek, sportbutiker med mera. Halkskydd går även att köpa på mängder av nätbutiker och då med möjlighet till hemkörning av produkten.

Erfarenheter från hjälpmedelsförskrivning visar att det inte räcker att göra ett hjälpmedel tillgängligt för att det ska användas. Den enskilde måste också få information och ha kunskap om nyttan med hjälpmedel. Uppsökande verksamhet och kampanjer om skadeförebyggande åtgärder som den enskilde själv kan göra kan därför vara en god idé.

I Västerås kommun bodde det den 31 december 2018 29 538 personer som var 65 år eller äldre. Att erbjuda alla dessa gratis halkskydd uppskattas kosta ca 5 000 000 kr. I den beräknade kostnaden ingår förutom kostnaden för själva halkskydden även kostnad för upphandling, administration för att lämna ut skydd samt för att kommunicera ut budskapet om att gratis halkskydd finns att tillgå.

Motion till Västerås kommunfullmäktige

Utreda förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd

Under vintertid, när gator och torg fryser till is, ökar risken markant för fall- och halkolyckor för västeråsarna. Äldre är särskilt utsatta då muskulatur, balanssinne och läkningsprocess överlag är sämre än hos den yngre generationen. Utöver det fysiska och psykiska lidandet för den olycksdrabbade individen och dennes närstående, riskerar sjukvårdens verksamheter att ytterligare belastas när olyckan är framme.

Med bakgrund i denna realitet är det Sverigedemokraternas bedömning att Västerås stad har ett ansvar som en omhändertagande, omsorgsfull och lyhörd kommun. Detta ansvar innefattar att ständigt vara öppen för förbättringar gällande medborgarservice. Det kan potentiellt innebära att erbjuda alla över 65 år kostnadsfria halkskydd.

Beslut rörande fördelning av kommunens resurser bör dock ske med stöd av välgrundade och rationella bedömningar, där kostnaden ställs mot den uppskattade samhällsnyttan. Därför bör det initialt genomföras en kostnads- och nyttoanalys och efter eventuell genomförd satsning en sammanfattande utvärdering.

Med anledning av detta yrkar jag på följande:

Att ge berörd nämnd i uppdrag att utreda kommunens kostnader och förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd, ställt mot den uppskattade samhällsnyttan.

Att vid ett utredningsutfall till fördel för den uppskattade samhällsnyttan ställt mot kommunens kostnader och förutsättningar för att erbjuda alla från 65 år kostnadsfria halkskydd, utforma en lämplig utdelnings- eller utlämningsprocess för detta ändamål.

Att vid ett utredningsutfall till fördel för uppskattade samhällsnyttan ställt mot kommunens kostnader och förutsättningar, möjliggöra kostnadsfri tillgång till halkskydd för alla över 65 år enligt lämplig utdelnings- eller utlämningsprocess.

Att ge berörd nämnd i uppdrag att, vid lämplig tidpunkt, utvärdera ovanstående satsning.

Emil Thessén (SD)